

Gazeta Gdańska

PRZEDPŁATA W POLSCE wynosi kwartalnie 10.50 mk. polskich z odnośnieniem do domu przez listowego. OGŁOSZENIA inserentów zamieszczanych w Polsce po 1.50 mk. polskich za jedną łamowy wiersz petitowy.

Adres: „Gazeta Gdańska” w Gdańsku—Danzig, Postschliessfach 188. — Redakcja i Ekspedycja: Grobla Przedmiejska (Vorstadt. Graben) 49.

WYCHODZI CODZIENNIE W POŁUDNIE z wyjątkiem niedziel i świąt katolickich. Kto chce zamieścić w niej ogłoszenie, nadać je winien najpóźniej dnia poprzedniego do godz. 1-szej w południe. Telefon 1781.

PRZEDPŁATA W WOLNYM GDANSKU wynosi kwartalnie 5.55 mk. niem., a 6.00 mk. niem. z odnośnieniem do domu. OGŁOSZENIA z obszaru Woln. Gdańska po 60 fen. niem. za jedną łamowy wiersz petitowy.

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS!

Rok XXX.

Gdańsk, na sobotę, dnia 16-go października 1920.

Nr. 240

Cześć oswobodzicielom Wilna.

Oswobodzenie Wilna przez oddziały litewsko-białoruskie pod kierownictwem gen. Żeligowskiego znalazło w narodzie tylko słowa uznania. Wieść ta wywołała wielką radość w całej Polsce. W licznych miastach Polski dał lud wyraz swej radości przez publiczne manifestacje i okrzyki na cześć wybawców Wilna. Radość ta jest łatwo zrozumiała, gdyż zważyć trzeba, iż cały naród polski domagał się zwrotu Polsce Wilna, które bolszewicy nieprawie oddali Litwinom. Mieć na oku dobro Wilna i jego patriotycznych mieszkańców polskich wymagał od nas nasi bracia z wschodnich kresów. Liczne zastępy żołnierzy polskich pochodzących z Wileńskiego nie mogli widzieć Wilna pod obcym panowaniem i jako pierwsi ruszyli na jego odbicie. Porwali szczerem uczuciem miłości do swej rodzinnej dzielnicy wileńskiej pierwsi stanęli do walki o nią. Postępowanie to jest łatwo zrozumiałe i nikt z prawych Polaków nie poczytałby im tego za zbrodnię. General Żeligowski i jego oddziały litewsko-białoruskie spełnili to, czego cały naród sobie życzył, chociaż środki ku temu były ze względu na koalicję nieodpowiednie. Życzenie narodu stało ponad względami na koalicję.

Czyż koalicja miała decydować o losie Wilna i przeznaczyć je może Litwie? Na to naród polski nie zgodziłby się nigdy.

Koalicja nie zawsze zyskała u nas zaufanie. Gdy armje czerwone stanęły pod Warszawą, coż pomogła nam Anglia lub Liga Narodów? Krażyli już dość liczne pogłoski, iż Polskę oddać można swemu losowi. W nieszczęściu poznaje się prawdziwego przyjaciela. Francja zyskała zaufanie w narodzie. Lecz w sprawach takich, jak rozstrzygnięcie przyszłości Wilna może tylko cały naród najlepiej poznać, co w jego interesie i dla jego przyszłości czynić wypada.

Polska nie myśli żyć w niezgodzie z narodem litewskim, lecz nie widzi ona w nim, a szczególnie w jej narzuconym rządzie dobrej woli do zgodnego współżycia.

Jeżeli względem Polski koalicja kierowała się więcej zasadą samostanowienia narodów niż zasadą potrzeb gospodarczych, jeżeli w niekorzystnym dla nas czasie ustanowiła plebiscyt na Warmii i Mazurach, jeżeli Czechom oddała wielką część przeważnie polskiego Śląska Cieszyńskiego, to bez wielkich wątpliwości nie powinna była robić nam wielkich trudności w odzyskaniu Wilna. Naród polski, który tak szczerze sympatje dla koalicji objawiał, z pewnym niedowierzaniem odnosiłby się do niej.

W sprawie Wilna, ku któremu oczy całej Polski były i są zwrócone, koalicja przeciągnęła by za dużo strunę życzliwości narodu polskiego.

Czyn gen. Żeligowskiego, chociaż na pozór nie zbyt odpowiedni w obecnym czasie, wywołał w całej Polsce jeden wspólny okrzyk: Cześć bohaterom Wilna.

„Zwycięstwo wyborcze Polaków w powiecie Złotowskim“.

Dnia 10. września b. r. odbyły się w zachodniej części powiatu Złotowskiego, pozostałego przy Prusach, wybory do sejmiku powiatowego. Z strony niemieckiej czyniono największe starania i zabiegi, aby jaknajbardziej utrudnić nam pracę przygotowawczą do wyborów i przez to uszczuplić liczbę posłów polskich do sejmiku. Jako komisarzy wyborczych obrano wyłącznie ludzi dawniejszego systemu i najskrajniejszej reakcji, a wiejskie okręgi wyborcze których było 7, podzielono podług znanej geografii wyborczej z czasów przedwojennych, przydzielając zawsze

Tow. gimnastyczne „Sokół” w Gdańsku

urządza

w niedzielę, dnia 17-go października 1920

Obchód 10-letniej Rocznicy

na sali Strzelnicy (Friedrich Wilhelm Schützenhaus) przy Promenadzie

Program bardzo obfity i to: śpiew Tow. Moniuszki, deklamacje, śpiew solowy, solo na skrzypcach, występ Drużyny Sokolej, oraz komedia w 1 akcie:

Jesienią

ze współudziałem artysty dramatycznego

p. Lubomira Gryficz-Monarskiego.

Następnie zabawa taneczna.

Ceny biletów: 12, 10, 6, 4 i 2 mk. i podatek

Początek punktualnie o godz. 6½ po południu.

Szanownych zwolenników i przyjaciół Towarzystwa naszego zapraszamy serdecznie.

Czołem!

Zarząd.

Uwaga: Msza św. na intencję Sokola odbędzie się w kościele św. Mikołaja d. 17. b. m. o. godz. 11½

po kilka czysto polskich wiosek do przeważającej liczby gmin o charakterze zupełnie niemieckim, położonych w pasie zachodnim powiatu, który już w warunkach pokojowych z 7. maja roku 1919 był odłączony od Polski. Z 21 posłów przypadających na wspomniane 7 okręgów wiejskich wybrano 7 Polaków i to: ks. prob. dr. Domańskiego z Zarzewa, p. Kazimierza Rosentala z Królewskiej wsi, ks. prob. Sobierajczyka z Buczka, p. Józefa Bartosza z Stawnicy, p. Konstantego Betajskiego z Buntowa, p. Konstantego Ponsa z Skica i p. Jana Brzostowicza z Zakrzewa. W mieście Złotowie, gdzie radni miejscy wybór posłów wykonali, wybrano z 3 posłów jednego Polaka i to ks. prob. Pellowskiego, miejscowego ks. proboszcza.

Zdziwienie Niemców z powodu naszego świetnego sukcesu wyborczego było wielkie. Nadmienić trzeba, że Niemcy szli przeciw nam jednolitym frontem, połączwszy wszystkie swoje listy przeciw jednej polskiej. Wspaniałe zwycięstwo wyborcze zawdzięczamy wysokiemu poziomowi narodowemu tutejszej ludności i nieustraszonej pracy agitacyjnej, pozostałej tu garstki działaczy narodowych, którzy nawet po najmniejszych wioskach urządzali osobne wiece wyborcze. Jeżeli uwzględnimy, że wskutek starego regulaminu wyborczego w sejmiku powiatowym dotychczas ani jeden Polak nie zasiadywał, to wynik ten, wyliczający nam aż osiem kandydatów jest nadspodziewanie pomyślny i nowym dokumentem dla chwili obecnej i na przyszłość, że mimo ciężkiego teroru i ustawicznie napływającej nowej Niemczyzny do dzielnicy Złotowskiej, placówka nasza wysoko trzyma sztandar narodowy.“

Przegląd Polityczny

Dalsze zdobycze Wojsk Polskich. Zajęcie Mołodeczna.

Komunikat Sztabu Generalnego Wojsk Polskich z dnia 12 października 1920 r.

PAT. Oddziały nasze, przełamując opór 2-ch dywizji sowieckich, opanowały d. 12 bm. Mołodeczno.

W strefie neutralnej przed frontem 3-ej armji bandy przebranych żołnierzy litewskich grabią i terroryzują w dalszym ciągu ludność polską.

Na południowym odcinku jazda nasza po głębokim wypadzie, rozpoczętym w d. 7 bm. wróciła z Korostenia. Po zdemolowaniu tamtejszych urządzeń kolejowych i zniszczeniu mostu, oddziały nasze rozbiły 17-ą brygadę rezerwową oraz 7-ą dywizję sowiecką, przyprowadzając ze sobą przeszło 2000 jeńców, 12 dział oraz 40 karabinów maszynowych, 2 zdobyte pociągi pancerne i 4 czołgi, z powodu niemożności wywieżenia, wysadzono w powietrze.

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich. Sztab Generalny.

„Freiheit“ o zajęciu Wilna.

Niezależna „Freiheit“ pisze o zajęciu Wilna: Wkroczenie polskiego generała do Wilna przedstawia powtórzenie postępu polityki generała D'Anunzio przeciw Rjece. D'Anunzio stworzył fakta dokonane, którym chętnie lub niechętnie. Najwyższa Rada musiała się poddać. Do tego samego celu dąży bez wątpliwości Żeligowski i stojący za nim polscy „nacionalści“. Koalicja wprawdzie ochraniała niedawno temu Litwę od polskiej zachłanności, lecz czy jest ona zdolna wypędzić Polaków z Wilna, jest bardzo wątpliwym. Wojska z powodu Wilna nie może ona użyć, a nacisk dyplomatyczny przeciwko zwycięskiemu państwu, jakim jest Polska, mało odniesie powodzenia.

Zajęcie Wilna ma również znaczenie i dla Niemiec. Polska dąży do osłabienia Litwy, aby między Niemcami a Rosją nie było silnego państwa, które mogłoby przeciw woli Polski służyć za pomost między obu krajami. Przez zajęcie Wilna jeszcze więcej okrażona niż przedtem i stała się najwięcej bezwładnym z bezwładnych państw kresowych. Chaos, który powstał, jest logicznym wynikiem niemieckiej polityki kresów wschodnich, jako następstwo Brześcia i Wersalu. Jeżeli Wilno zostanie w polskim ręku, wtenczas jego przednie znaczenie na wschodzie stanie się szkodą na dłuższy czas dla Europy.

(Niezależne to pismo patrzy ze swego stanowiska, t. j. zbliżenia się Niemiec do Rosji. Red.)

Bolszewickie łodzie podwodne na Bałtyku.

Amerykański departament marynarki dowiadyuje się, iż po Bałtyku krążą dwie bolszewickie łodzie podwodne, które mogą przeszkodzić przywozowi amunicji dla Polski.

Napad na Armenję.

„Daily Mail“ donosi z Konstantynopola: Rosyjscy powstańcy i rosyjsko-tatarsko-bolszewicka armja pod dowództwem Nury Bej, brata Enver Paszy, wtargnęła w pięciu miejscach do Armenji. Armeńscy stawiają im opór mimo przewagi liczebnej najeźdźców.

Rząd armeński wypowiedział wojnę Mustafie Komal Georgja ściągając wojska dla obrony Baku.

Wykroczenia przeciw Japończykom.

Japońskie doniesienie do Londynu mówi o wielkim napadzie 400 jeźdźców-bandytów, między którymi byli także Rosjanie, na konsulat japoński w Hundschońg (Mandżurja). Konsulat został sałony, 14 japońskich urzędników policyjnych, w tem inspektor policji, i 24 Japończyków zostało zamordowanych. W Hundschońg powstały wielkie rozruchy. Mieszkańcy opuścili miasto. Z Korei wysłano japońskie strażę zbrojne, aby w Hundschońg zarynować porządek.

Zwycięstwo niemieckie w Karyntji.

Dnia 10-go października odbyło się głosowanie ludności w Karyntji w strefie A. Za przynależnością do Austrii głosowało około 60 proc. ludności a za Jugosławiją 40 procent. Niemcy austriaccy zatem zwyciężyli i kraj ten dotychczas sporny przyłączony zostanie do Austrii. Dnia 23-go października urządzają Niemcy karyntyjczy w Celowcu swe święto radości z odniesionego zwycięstwa.

Prusy Wschodnie drugiem Wilnem.

„Ostpreussische Zeitung“ omawiając sprawę zajęcia Wilna przez Polaków do takich dochodzi wniosków: Z popołudniowo-zachodniego zakątka Prus Wschodnich dochodzą wieści, iż Polacy ściągają tam wojsko. Doniesienia te nie odpowiadają rzeczywistości. Na Granicy Prus Wschodnich niema wojska polskiego ponad zwykłą liczbę. W tej chwili nie może ono nawet tam być, gdyż

Poska potrzebuje je do przeprowadzenia swych walk na wschodzie. Czy później po ukończeniu wojny polsko-bolszewickiej polskie dywizje może do „demobilizacji“ przerzucone zostaną nad granicę wschodnią pruską, jest inną sprawą. I czy w ten czas znajdzie się polski generał, który przeciw woli polskiego rządu wykona napad na wschodnio-pruskie obszary plebisytowe, może tylko przyszłość okazać.

(Prusy Wschodnie boją się ogromnie Polski. Dop. Red.)

Protest Białorusinów.

PAT. Wedle doniesienia „Kurjera Polskiego“ Polska Rada Narodowa Ziem Białoruskich ogłosiła protest przeciwko warunkom preliminarjów pokojowych ryskich. Protest swój motywuje Rada tem, iż warunki powyższe odcinają od Rzeczypospolitej Polskiej część kresów białoruskich, zamieszkałych przez z górą półtoramiljonową ludność polską, która będzie oddana w ten sposób na łup bolszewików. Rada Narodowa ziem Białoruskich oświadcza wreszcie, że przeprowadzenie tego rodzaju granic jest uznaniem rozbioru Polski.

Poufne posiedzenie Rady Ministrów Państwa z udziałem Naczelnika.

PAT. Jak podaje „Narod“: Naczelnik Państwa przybył do Prezydium Rady Min., gdzie odbył dłuższą konferencję z Prez. Min. Witosem. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, narady te wywołane zostały przez wizytę w Belwederze przedstawicieli Ententy-ambasadora francuskiego i zastępcy ambasadora angielskiego. O g. 12 w południe rozpoczęło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Ministrów w obecności Naczelnika Państwa. Przebieg obrad był ściśle poufny, a tematem była podobno sprawa Wilna.

Echa strajku kolejowego w Warszawie.

PAT. Sprawa likwidacji strajku kolejowego jest przedmiotem konferencji Rady Ministrów. Ostatecznego wyniku dotychczas nie osiągnięto. Nie ulega jednak wątpliwości, że zarówno miarodajne czynniki rządowe, jak i organizacje pracowników kolejowych usposobione są pojednawczo. Daje to nadzieję, że porozumienie w najbliższym czasie zostanie osiągnięte. Dziś odbyło się posiedzenie Rady Ministrów z udziałem przedstawicieli Związku Zawod. Prac. kol. Rzecz. Pol. Polski Związek Zawodowy kolejarzy rozesłał do swych członków depeszę okólnikową wzywającą do powrotu do pracy. Jednak wszelki ruch pociągów na dworcu wiedeńskim, ustał zupełnie. Zamierzone uruchomienie pociągów na tym dworcu dla przewozu osób wojskowych dotąd nie nastąpiło. Pociągi z dworca Gdańskiego przeznaczone wyłącznie dla ruchu wojskowego chodzą normalnie przy pomocy obsługi wojskowej.

Wrocław przeciwśłowiańską warownią.

Niemiecki minister oświaty Hänisch zwiędził szkołę techniczną w Wrocławiu, gdzie przy przywitaniu go przez dr. Wagnera zaznaczył w swym przemówieniu, że narodowe i kulturalne znaczenie Wrocławia jest warownią przeciw napadom słowiańskim.

Wrocław jest już dostatecznie znany ze syego hakatystycznego postępowania, a świeże tego dowody były napady na konsulat polski i francuski.

Wiadomości potoczne.

KALENDARZ na sobotę 16 października 1920:

Teresy panny.

Słońca wschód o g. 6,28 zachód o g. 5,2

Księżycy wschód o g. 11,3 zachód o g. 7,36

Rozmyślanie niedzielne.

Nauka na dwudziestą pierwszą niedzielę po świętkach.

LEKcja z listu św. Pawła do Efezów rozdz. 6, w. 10—18.

Bracia! wzmacniajcie się w Panu i w sile mocy Jego. Obłeczcie się w zupełną zbroję Bożą, abyście mogli stać przeciwko zasadzkom dyabelskim. Albowiem nie mamy walki przeciw ciału i krwi, ale przeciwko księżtom i władzom, przeciwko rządcom świata tych ciemności, przeciwko duchownym złościom w nadziemiach. A przetoż weźcie zupełną zbroję Bożą, abyście mogli sprzeciwić się w dzień zły i we wszystkim doskonalili stać. Stójcież tedy, przepasawszy biodra wasze prawdą, a obłóćcie pancerz sprawiedliwości i obuwszy nogi w gotowość Ewangelji pokoju. Przed wszystkim biorąc tarczę wiary, którąbyście mogli wszystkie strzały ogniste złośliwego zgasić. I przyłbicę zbawienia weźmijcie i miecz ducha, które jest Słowo Boże.

EWANGELJA św. Mateusza rozdz. 18, wiersz 23—35.

Onego czasu powiedział Jezus uczniom swoim tę powieść: Podobne jest Królestwo niebieskie człowiekowi królowi, który chciał kłaść liczbę z sługami swoimi. A gdy począł liczbę kłaść, przywiedziono mu jednego, co był winien dziesięć tysięcy talentów. A gdy on nie miał skąd oddać, kazał go pan jego zaprzedać i żonę

Chcesz wiedzieć co się dzieje
na świecie?
Pragniesz obchodzących cię wiadomości?

Czytaj jedno z najstarszych
pism na Pomorzu jakim
jest

Gazeta Gdańska

Tow. „Sokół“ uprasza Szanowną Publiczność o wcześniejsze nabywanie biletów na niedzielny obchód, aby uniknąć wieczorem wielkiego natłoku przy kasie.

Bilety sprzedaje administracja „Gazety Gdańskiej“ oraz skład cygar p. Szmyta, Matzkau schergasse 5.

Gdańsk. Wzdłuż granicy terytorium, należącego do wolnego miasta Gdańska, urządzono na jedenastu główniejszych przejściach rogatki, celem kontrolowania ruchu osobowego i towarowego. Rogatki te umieszczone są na następujących punktach: Przy Steinfliess na drodze Sopot-Wejherowo; przy przejściu granicy przy drodze do Kaczek; przy Renneberg na linii Oliwa-Kielno; przy Goldkrug na drodze Brenz-tow-Matarnia; przy Karczemkach na drodze Sidlice-Kokoszki; przy Strzeczku na drodze Gdańsk-Kościierzyna; przy Gr. Paglau na drodze Granicznawieś-Skarszewy; przy średniem Gołabkowie na drodze W. Gołabkowo-Gardszau; przy Sobowidzu na drodze Sobowidz-Gr. Roschau; przy Kohling na drodze Pszczółki-Tczew; przy Güttland na drodze Güttland-Tczew.

Sprawa Gdańska na kanferencji paryskiej przedłuża się. Osobny wydział ma przygotować traktat o do paragraf 104 pokoju wersalskiego.

Sezon zimowy w Sopocie zapowiada się dosyć pomyślnie. Z powodu pięknego powie-trza jesiennego panuje w sezonie wielkie ożywienie. Jest tam dużo gości stałych, zamieszkałych w hotelach i pensjonatach. Teatr i koncerty są więcej zapelnione, niż przedtem. Ciepłe kąpiele i czytelnia będą mimo wielkich kosztów opałowych otwarte przez całą zimę.

Gdańsk. Przypominamy Szan. Publiczności niedzielny obchód dziesięciolecia gdańskiego Sokoła i spodziewamy się, iż nasze nadzieje co do licznego wzięcia udziału publiczności w wieczornej uroczystości owej nie zawiodą. Kto chociaż tylko odrobinę ma zrozumienia dla pięk-

nych ideałów sokolskich nie powinien trzymać się zdala, lecz wspomóc czynnie pracę gdańskiego „Sokoła“.

Województwo Pomorskie nadesłało nam następujący komunikat: Celem należytego funkcjonowania poczty i uniknięcia ze strony władz i urzędów administracyjnych zaprowa-dziła „Dyrekcja Pocht i Telegrafów na Pomorze“ w ostatnim czasie polepszenie komunikacji pocztowej przez wstawienie nowych poczt ruchomych i obsadzenie ich polską obsługą.

Na szlaku Tczew-Bydgoszcz wstawiono od 15. 8. nowy ambulans w pociągach 121—124, a kursowanie ambulansów w pociągach 122—123 przedłużono, aż do Torunia, tak że osiągnięto przez to bezpośrednie połączenie z Toruniem Bydgoszczą Dalej połączenie z Poznaniem i Warszawą. Następnie urządzono za pośrednictwem zespołu kolejowego wymiane zamkniętych worków z pocztą pomiędzy Toruniem, Bydgoszczą, Laskowicami, Pępelinem, Tczewem i Gdańskiem 5 Nadeszła w pociągu pospiesznym z Warszawy pocztę dla powiatów, wejherowskiego i puckiego zabiera poczaszy od 5. 9. zaraz po nadejściu pospiesznego pociągu z Warszawy do Gdańska, nowo zaprowadzony z polską obsługą ambulans w pociągu 602 z Gdańska do Wejherowa, mający zaraz w Redzie połączenie z ambulansem Reda — Puck tak, że osiągnięto obecnie możliwe najlepsze połączenie między Warszawa i Toruniem, a Wejherowem i Puckiem.

Wszelką korespondencję dla Skarszew, Kościierzyny Kartuz i okolicy kieruje się od 20. 8. z minięciem Gdańska względnie pośrednictwem urzędów pocztowych przyszłego Wolnego Miasta Gdańska na polski ambulans Tczew—Starogard — Skarszewy — Kościierzyna — Kartuz, tak że uniknie się wszelkich szyskan i przeszkód ze strony niemieckich urzędników.

Dla przeprowadzenia kontroli co do regularnego doręczenia przesyłek pocztowych szczególnie urzędowych, zarządzono w całym okręgu stemplowanie tychże na odwrotnej stronie, tak

Ale przyjdzie czas, że gorzko opłakiwać będziemy to nadużywanie łask i ściśnieni smutkiem wolać będziemy: mogłem korzystać a nie chciałem.

Łaska działająca jest dobrem cenniejszem nad wszystkie skarby świata. Jest ona ceną krwi i śmierci Jezusa Chrystusa, pomnożeniem i nagrodą zasług naszych; jest ona początkiem i wstępem do chwały wiecznej, ponieważ każdej łasce działającej odpowiada stopień łaski uświęcającej, a każdemu stopniowi teje łaski odpowiada prawo do nowego stopnia chwały nieśmiertelnej. A jednak nieraz więcej żałujemy utraty jakiejś rzeczy doczesnej, mało znaczącej, aniżeli utraty łaski. Biada nam! jeżeli dopiero wtenczas uznamy jej wartość, gdy jej już mieć nie będziemy. Pan Bóg daje nam wielkie i bardzo liczne łaski, jakimi są: powołanie do wiary św. i sposobność poznania jej gruntownie, dobre przykłady, rekolekcje roczne, uczęszczanie do św. Sakramentów, powołanie do stanu, w którym jesteśmy, Msza święta, rozmyślanie rachunki sumienia, czytanie i słuchanie o rzeczach duchownych; te łaski są skuteczne z natury swojej, z zastosowania do potrzeb naszych. Gdyby ich Pan Bóg udzielił innym душom wierniejszym od nas, stałyby się już może za ich pomocą wielkimi świętymi. Te łaski, aż nazbyt dostateczne do nawrócenia największych grzeszników, zostają w nas bezowocne.

ROZMYŚLANIE.

„A gdy począł liczbę kłaść“. (Mat. 18, 24). Kto zaniedbuje korzystać z łask Boskich, ten zuchwale odrzuca konieczny ńódek do zbawienia wiecznego. Jakże jesteśmy nierozważni, gdy odrzucamy łaski; marnotrawimy skarb, za który nabyć można koronę nieśmiertelną; tracimy klejnot, za który kupić można samego Boga!

że można dokładnie stwierdzić czas nadejścia do urzędu odbiorczego i ich rychłe doreczenie.

Wobec zaprowadzenia tych nowych ambulantów oraz zarządzenia stemplowania przesyłek winny ustać w przyszłości wszelkie skargi.

Łasin. Sokół w Łasinie założono przed trzema miesiącami, a założycielem był p. burmistrz Baranowski, obecny prezes. „Sokół” w Łasinie nie pracował dużo, bo bolszewicy nam przeszkadzali, a co żyło, poszło bronić Ojczyzny.

Zebranie niedzielne, zwołane celem zapoczątkowania normalnej pracy, zagał druh prezesa, poczem druh Kostencki przeczytał sprawozdanie z początkowych kroków, podejmowanych przez nowozałożonego Sokola. Następnie druh prezes komunikuje, że gniazdo przyjęło do okr. III. pomorskiego, oraz powitał przybyłych na zebranie gości z Wydziału okręgu III. a mianowicie prezesa tegoż druha Władysława Smolińskiego, naczelnika Juliana Maciejewskiego oraz druha sekretarza Stanisława Kunza. Druh Kunz omówił potrzebę należenia do Sokola i wytłomaczył cele tej organizacji druha prezes Samoliński zaś przedstawił w szczegółach organizację samą. Skutek przemówień był ten, że 50 członków zapisało się do Sokola, między innymi kilka pań. Przemawiali jeszcze druh. Baranowski, Kunz i na tem zamknięto tak ważne dla naszego Łasina zebranie. Przypuszczać należy, że nie będzie w mieście naszym obywatela Polaka, któryby do Sokola nie należał. Pięknym przykładem służyć nam może p. burmistrz Tomczyński, który jako pierwszy za przykładem swego poprzednika zapisał się w poczet członków. Czołem!

Zblewo. W Zblewie w niedzielę, dnia 10-go października r. b. odbyło się zebranie Zjed. Zaw. Polskiego. Zebranie zagał prezes Frosta. Po odczycaniu protokołu z dnia 1-go sierpnia zabrał głos p. Ossowski z Kalisk i miał przeszło półtorejgodziną mowę, zastosowaną do czasu obecnego, którą pokrzepił na duchu zblewskich robotników.

Radzyń. W przepelnionej po brzegi sali p. Qundta, mieszczącej przeszło 1500 osób, odbył się w niedzielę po nabożeństwie wielki wiec, na którym przyjęto rezolucję, podobną co do treści do rezolucji uchwalonej na wiecu w Łasinie. — Przemawiali z zapalem protestując przeciwko gwałtom popełnianym na rodakach naszych na Powiślu, Warmji i Mazurach, ksiądz proboszcz Mańkowski, oraz burmistrz miejscowy p. Kostka.

Drugi to wiec odbyty w Radzynie w krótkim czasie, a trzeci przygotowuje się na jedną z najbliższych niedziel.

Grudziądz. Celem uzupełnienia naszej notatki o sprzedaniu „Geselligera” Bankowi Związku Spółek Zarobkowych podajemy jeszcze kilka bliższych szczegółów. Odnośna Spółka polska została już utworzona a na jej czele stanęli: ks. patron Adamski oraz pp. dr. English, generalny dyrektor Banku Związku Spółek Zarobkowych, i Kucharski, prokurator tegoż Banku. Spółka otrzymała prawo zatrzymać aż do końca br. nazwę „Der Gesellige”, owe stare pismo niemieckie zaś same przestanie zupełnie istnieć. Administrację obejmuje p. Adam Poszwiński, były wiceminister w ministerstwie b. dzielnicy pruskiej. Skoro wszystko zostanie zdane, przeniesie się dotychczasowy dyrektor wydawnictwa Tettenborn na takie same stanowisko przy „General-Anzeigerze” w Landsbergu. W końcu dodaje się, iż p. Ventzki jeden z głównych właścicieli „Geselligera”, który sprzedął także swą tutejszą fabrykę maszyn rolniczych Spółce polskiej, wyprowadzi się na stały pobyt do Gdańska.

— **Wścigi konne w Grudziądzu.** W niedzielę dn. 24 października o godz. 1 w poł. mają się odbyć w Grudziądzu z inicjatywy pomorskiego towarzystwa hodowli koni wścigi konne. Przewidzianych jest kilka biegów z różnymi nagrodami m. i. nagrodą naczelnika państwa. W ten sposób odżyje na nowo sport wścigowy. W Grudziądzu, bardzo tam ulubiony i na Pomorzu sławny.

Bydgoszcz. W Bydgoszczy otwarty zostanie uniwersytet, najwyższa uczelnia Pomorza wschodniego. Odtąd były zabór pruski będzie miał dwie wszechnice: w Poznaniu i Bydgoszczy. Prócz Bydgoszczy Polska ma jeszcze 5 wszechnic w Małopolsce: krakowską i lwowską, w Kongresówce: warszawską i lubelską. W końcu zostaje świeżo założona wszechnica we Włocławku.

Lublin. Lubleski Komitet bolszewicki stał się przed sądem. „Głos Lubelski” pisze: Ze źródeł wiarygodnych dowiadujemy się, iż sprawa członków komitetu bolszewickiego, aresztowanych przed dwoma tygodniami w Lublinie, znajdzie się dnia 26 bm. przed sądem doraźnym. Liczba oskarżonych wynosi 22 osób w tym większość składająca się z żydów. Wśród oskarżonych znajduje się kilka kobiet. Reprawę, rozpisaną na kilka dni, mają władze sądowe prowadzić przy zamkniętych drzwiach.

Walka na śledzie w Dreźnie. W środę przyszło w Dreźnie do walki na śledzie. Pewien kupiec podarował biednym beczkę śledzi,

które bez wyjątku były przegnite. Publiczność wyrzuciła śledzie na ulicę i wywiązały się stąd zwykłe w takich wypadkach tumulty. Składy okoliczne czempredzej zostały pozamykane. Pewien samochód, jadący główną ulicą, bombardowano śledziami. Rząd wydał odezwę, wzywając ludzi, nie mających pracy, od wstrzymania się od tego rodzaju dalszych demonstracji. Za razem obiecuje podwyższyć im wsparcie.

Znikające zwierzęta. Niektóre gatunki zwierząt coraz bardziej znikają. W wielkiej Brytanji już od lat pięćdziesięciu dziki stanowią wielką rzadkość — wkrótce zapewne wygina do szczętu. Niedźwiedzi i lisów niema tam już zupełnie. Bóbr trafia się jeszcze we Francji nad dolnym Rodanem. Polować nań tam nie wolno, bo jest obawa, że i tak zniknie zupełnie. Wśród ptaków europejskich czajki stają się coraz rzadsze. Tępi się ją dla skrzydeł, używanych na ozdobę, jak i mięsa na pokarm, białka, które po stwardnieniu i polakierowaniu zastępują piankę morską. W Afryce strusi jest coraz mniej. Zabija się je dla piór. Ślony ginie obecnie 40 tysięcy co rok. Jeżeli rząd nie przedsięwzięcie środków zaradczych, to za lat 30 nie będzie ani jednego słonia. Wielbłąd również staje się coraz radszym.

Złot Sokolów w Ameryce. W Baltimore odbył się trzydniowy złot sokolstwa połączony z biegiem rozstawnym do 45 mil angielskich oddalonego Waszyngtonu Związek Sokolów polskich w Północnej Ameryce liczy obecnie 11416 członków rozdzielonych y 282 gniazdach. Sokoli amerykańscy ćwiczą już na ogólny polski złot, jaki na przyszły rok ma się odbyć w Warszawie.

Ilu jest Czechosłowaków? Według „Prawo Lidu” jest Czechosłowaków ogółem 10 958 378. Z tego w Czechosłowacji 8 491 237, w Austrii 500 000, na Węgrzech 400 000, w Jugosławii 86 000, Słowacy, z których na gwałt Czesi chcą zrobić „Czechosłowaków” dochodzą do 3 milionów. W większości swej wcale nie pragną należeć do nowej tej narodowości. W ten sposób obok 3 milionów Słowaków będziemy mieli 7 milionów Czechów.

Ofiary wojny światowej. Według statystyki amerykańskiego „Czerwonego Krzyża” poległo w wojnie ogółem 9 819 000 a skutkiem zwiększonej śmiertelności, blokady i chorób zarazliwych zmarło 5 300 000. Ponieważ z powodu zaciągnięcia pod broń 56 milionów mężczyzn pomiędzy 20 a 45 rokiem życia zmniejszyła się liczba urodzeń na około 20 200 000 a zatem ujmą 35 milionów i 319 tysięcy.

Głód w Chinach. Biuro korespondencyjne donosi: Nadchodzą wiadomości z Szangaju, że północnym prowincjom Chin grozi głód, gdyż z powodu posuchy zebrano tylko 8% zwykłych zbiorów. 30 mil. ludności grozi śmierć głodowa. Donoszą o masowym truci się całych rodzin w obawie przed śmiercią głodową.

Zniknięcie wagonów francuskich. Berlin. Przed mniej więcej 14 dniami kolejarze w Karlsruhe przytrzymali 240 wagonów francuskich pod zarzutem, że znajdują się w nich materiały dla wojska polskiego. Mimo że rząd francuski dowiódł, iż materiał przeznaczony jest dla wojsk znajdujących się na terenach plebiscytowych, nie dopuszczono do dalszego transportu. Obecnie stwierdzono, że w międzyczasie wszystkie 240 wagonów znikły.

Walka przeciw Kościołowi w Czechach. Podczas święta chorągwi w Pucho, w obwodzie Trenszeńskim próbowali czeszy legioniści i robotnicy socjalno-demokratyczni rozpędzić ludność katolicką i uniemożliwić całą uroczystość. Do proboszcza Klinki wystrzelono, na szczęście bez skutku. Wywiązała się z tego ogólna bójka, podczas której wypędzono Czechów. Ruch przeciwkościołny, panujący w Czechach nie znalazł zwolenników w Słowacji, dzięki szczególnej wierności i wytrwałości księży, którzy niewzruszenie stoją przy kościele. Z księży słowackich żaden nie odpadł od kościoła. Również lud trzyma się dzielnie i zasługuje na sympatje całego świata katolickiego i pomoc w ciężkim swem położeniu.

O międzynarodową działalność sportową Polski. Wśród szerokich kół sportowych Małopolski i b. Kongresówki, powstała od kilku dni myśl rozpoczęcia przez Polskę szerokiej działalności sportowej o charakterze międzynarodowym.

To trwanie na stanowisku własnego zapadłego podwórka przynosi Polsce, zdaniem tych kół, nieobliczalne szkody. Zawody państwowych drużyn reprezentujących bądź w piłce nożnej, bądź w lekkiej atletyce, stanowią oddawany doskonały środek popularyzujący dane państwo wśród szerokich mas Europy i dający powód do daleko idących manifestacji patriotycznych na rzecz przybyłych drużyn i ich ojczyzny. Jest rzeczą dowiedzoną, że jeden mecz reprezentacji „Francja” i „Anglia”, więcej przyczyni się do zacieśnienia węzłów przyjaźni między temi narodami, niż kilka prelekcji odczytów czy artykułów. Zrozumieli to dawno Czesi. To też ich drużyny reprezentacyjne były nieraz przedmiotem owacji filozoficznych na zawodach międzypaństwowych: „Czechy” — „Włochy” czy „Czechy” — „Francja”. Jeżeli nie wszyscy rozumieją to w Polsce, to dlatego, że wielu nie zdaje sobie zupełnie z tego sprawy, czem dziś jest sport w zachodnio-europejskich społeczeństwach.

„Polski Związek Klubów piłki nożnej” i „Polski Związek Klubów lekkoatletycznych” powinny energicznie zająć się sprawą ustanowienia polskich reprezentacji w tych

2 dziedach sportu. Nadto, jak we wszystkich państwach europejskich wydatnej pomocy w organizowaniu takich zawodów np. „Francja—Polska” powinno udzielić nasze Ministerstwo spraw zagranicznych oraz Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich, którego materialna pomoc jest w tym względzie koniecznie potrzebna. Nie wątpimy, że takie spotkanie da Warszawie sposobność do wielkich manifestacji na rzecz braterskiego narodu francuskiego.

Dział gospodarczy.

Kurs marki polskiej w Gdańsku.

W czwartek rano stał kurs marek polskich na 28³/₄. Około południa nastąpiło mniejsze ożywienie na 28. Wyplata na Warszawę 25¹/₄—25³/₄.

Ostatnie wiadomości.

Zajęcie Wilejki.

Komunikat sztabu Generalnego Wojsk Polskich z dnia 14-go października 1920 r.

Oddziały nasze w pościgu za cofającym się nieprzyjacielem zajęły Wilejkę. Na północ od Radowkowic w walkach dnia 13. bm. jazda nasza wzięła z górą 5000 jeńców oraz zdobyła 6 karabinów maszynowych. Na Polesiu obsadziliśmy Lenine i Turów. Na froncie południowym sytuacja na ogół niezmieniona. Zauważono większe ugrupowania sił bolszewickich na linii rzeki Stucz od Lubaru do Miropola.

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich.
Sztab Generalny.

Zebrania Towarzystw:

Gdańsk. Ćwiczenia Sokola odbywają się regularnie co wtorki i piątki o godz. 7 wiecz. na sali przy Kehrriedergasse. **Naczelnik.**

Gdańsk. Lekcja śpiewu tow. św. Cecylii odbędzie się w piątek 15-go b. m. o godz. 7mej wieczorem w Ochronce na Poggenpuhl 11.

Gdańsk. Zebranie Tow. Polek odbędzie się w poniedziałek 18. bm. o 7¹/₂ na sali w Ochronce przy Poggenpuhl. **Zarząd**

Sopot. Zebranie Towarzystwa Kobiet Polskich odbędzie się w niedzielę 17. bm. o godz. 4. po poł. na salce hotelu przy Haffnerstr. 39 na przeciwko kościoła katolickiego.

Gdańsk. Zebranie Tow. św. Żyty odbędzie się w niedzielę 17. bm. o godz. 4. po południu w Ochronce Poggenpuhl II.

Wrzeszcz: Nadzwyczajne walne zebranie Tow. „Gwiazda” odbędzie się w piątek dnia 15-go b. m. o. godz. 7mej wieczorem w lokalu pana Małkowskiego, Kleinhammerpark ul. Marjańska.

O liczny udział prosi.

Zarząd.

Szydlice. Lekcja śpiewu w piątek o godzinie 7¹/₂ w lokalu p. Baneckiego w Emaus.

Zarząd.

W Oliwie odbędzie się w „Refektarzu” w niedzielę dnia 17. bm. zaraz po nabożeństwie zebranie Tow. Lud. „Jedność”. **Zarząd.**

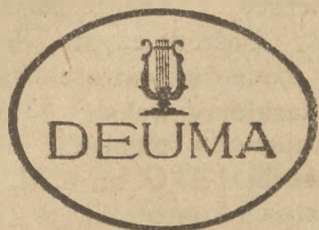
Sopot. Posiedzenie Rady Ludowej odbędzie się w sobotę d. 16. 10. wieczorem o godz. 6. na sali w hotelu Polonia.

Rada Ludowa n. m. Sopot.

Sopoty. Zebranie N. P. R. odbędzie się w poniedziałek, dnia 18-go października o godzinie 7mej wieczorem na sali w hotelu Polonia.

Nakład i druk „Gazety Gdańskiej” Tow. Akc. w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Bolesław Kielbratowski w Gdańsku.

Deuma Konzern A.-G.

DEUMAHaus

GDANSK, Langgasse 69/70

Tow. gimnastyczne „Sokół”
w GDAŃSKU

urządzą swą

10-letnią Rocznicę

w niedzielę, 17. października rb.
na sali **Strzelnicy** (Fr. Wilh. Schützenhaus)

na którą Szanownych zwolenników i przy-
jaciół Sokola serdecznie zapraszamy.

PROGRAM:

1. Koncert . . . . . wyk. p. Celjan
2. Słowo wstępne wypowie prezes „Sokoła”
Gdańskiego druh Kwiatkowski
3. Występ Tow. śpiewu „Moniuszko”
4. Deklamacja . . . . . p. Czeszewska
5. Śpiew solowy . . . . . p. Speichertówna
6. Skrzypce . . . . . p. Tadeusz Tylewski
Fortepian . . . . . p. Nina Tylewska
a) Melodia Rosyjska — Lalo
b) Canto amoroso — Sammartini
c) Węgierski Taniec Nr. 2 — Brahms
7. Deklamacja . . . . . druh Stylo
8. Dyalog aktualny . . . . . wykonają druhna
Garyanlesiewiczówna i p. Bubomir Grylicz Konarski
9. Występ Drużyny Sokolej

Przerwa

JESIENIA

komedja w 1 akcie Leopolda Świdorskiego
ze współudziałem artysty dramatycznego
p. **Lubomira Grylicz-Konarskiego**

Zabawa taneczna

Początek punktualnie o godz. 6¹ wieczorem

Podczas występów uprasza się nie palić tytoniu!

Ceny biletów: Miejsce rezerwowane 12.— mk.
(i podatek 3 mk.) Łoża 12. mk. (i podatek
3 mk.) Miejsce I. 10. mk. (i podatek 2,50 mk.)
miejsce II. 6,00 mk. (i podatek 1,50 mk.)
miejsce III. 4,00 mk. (i podatek 1,00 mk.)
Balkon 4,00 mk. (i podatek 1,00 mk.) Wstęp
na salę 2,00 (i podatek 0,50 mk.)

Karty wstępu poprzednio nabywać można
od czwartku, d. 14-go bm. w administracji Ga-
zety Gdańskiej i w składzie cygar p. Szmyta
Matzkauschegasse 5.

Zecerów linotypistów

potrzebujemy natychmiast, chwilowo mają
stawić na maszynie „Ideal” a później na
amerykańskiej „Intertype” pierwszej maszy-
nie tego rodzaju z klawiaturą polską.

„Gazeta Gdańska” Tow. Akc.
GDAŃSK, Grobla Przedmiejska 49. (1698)

Bank Ludowy, Sopot

z n. p.

Przyjmuje depozyta

bez wypowiedzenia po 3 $\frac{1}{2}$ %, za 3 mies. wyp. 4,
za 1/2, rocz. wyp. 4 $\frac{1}{2}$ %, za całorocznym wyp. 5 $\frac{1}{2}$ %
Załatwia wszelkie przekazy, wydaje listy kredytowe
i czek.

Bank Kaszubski w Wejherowie.

Przyjmujemy oszczędność i udzielamy po-
życzek. Regulujemy hipoteki. Otwieramy
rachunki bieżące i skutecznie wpłaty
zamiejscowe. Pośredniczymy w zakupie
i sprzedaży papierów wartościowych (fand-
brifów). Inkasujemy weksle i czek. Za-
mieniamy kupony i pieniądze zagraniczne.
Adr: Bank Kaszubski E. G. m. u. H., Wejherowo.
Tel. 1229. Pocztowe konto czek. w Gdańsku 4482

Bracia rozszerzajcie „Gazetę Gdańską”

Pocztówki! Pocztówki!

Otrzymałmy świeżą przesyłkę pocztówek polskich

z widokami Gdańska i polskim orłem.

Pocztówki te w ślicznym barwnym wykonaniu,
sztuka tylko 30 fen., 6 rozmaitych pocztówek
1,80 mk. Cena rozumie się w walucie niemieckiej.

Porto przesyłki w liście rekomendowanym 1,— mk.

W walucie polskiej kosztują pocztówki sztuka
po 1,— mk. 6 pocztówek 6,— mk. Porto przesyłki
to samo. 472

Ponieważ saliszek obecnie wysyłać nie wolno,
należy przy zamówieniu nadesłać należytość naprzd.

Gazeta Gdańska, Gdańsk -- Danzig.

Baczność!

Pan który znajdował się w drodze, dnia 13 bm.
w Banku Związku Spółek Zarobkowych i zmienił
mi tam pieniądze niemieckie na polskie i oddał
się, nie wręczywszy mi kupionych polskich pienię-
dzy, zechce złożyć takowe w redakcji
GAZETY GDAŃSKIEJ pod nr. 2203.

Jan Błęński w Gdańsku

przy ulicy SZEROKIEJ nr. 71.

(Danaig Breitgasse nr. 71)

peleca

bogaty zapas

konjaku, rumu, wina i cygar,

hurtownie i detalicznie po cenach umiarkowanych.

Elektryczność i gaz

Wodociągi

Kanalizację

Centralne

ogrzanie

Telefon 2620
Gdańsk, Brothänkengasse 12
Wszelkie
reparacje
własnych
warunkach.
Pierwsze polskie
przedsiębiorstwo instalacyjne.

Dla Sidić!

Od 1 października lub wcześniej
do oddania agentura „Gazety Gdańskiej”
w Sidićach. Zgłoszenia przyjmuje (1851)
Ekspedycja „Gazety Gdańskiej.”

Bank Ludowy w Chmielnie

wypożycza pieniądze i przyjmuje takowe
płacąc po 3, 3 $\frac{1}{2}$ i 4%.

Zarazem prosimy

na czas odnawiać weksle.

Godziny biurowe od godziny 8—1.

Ks. Prob. Sadowski. I. Wallerand. L. Reimer.

Panienka

dla lepszych prac biu-
rowych i posylek potrzebna.
godz. biurowe 10—12
Dr. MAJKOWSKI
SOPOTY, Wilhelmstr. 11

Gustownie

na

modnym papierze

wykonane

zaproszenia

i

wiadomienia

ślubne

dostarcza szybko

po

cenie przystępnej

Drukarnia

Gazety Gdańskiej.

Stare monety

złote i srebrne.

stare przedmioty

złote i srebrne.

Brylanty,

szczęki z platyny,

Bursztyn

kupuje

po najwyższych cenach

Bernard Skwierawski

I tama (I Damm) nr. 11

w składzie (2302)

Wydzierżawi się natychmiast

lepsze Polakowi wielki

próby lub meblowany

POKÓJ

z centralnem ogrzewaniem.

RUBIN,

Rennerstiftsgasse 10,

lewe wejście. (2i92)

Bank Ludowy

E. G. m. u. H.

w Serakowicach

udziela pożyczek

pod dogodnymi warunkami

przyjmuje depozyta

płacąc 8 i 3 $\frac{1}{2}$ % stosownie do wypowiedzenia

Zarząd:

Jérkowski, Grónowski, Doraszewski

Ks. Proboszcz Łosiński, kurator.

Bank Ludowy E. G. m. u. H.

w Stanisławowie.

przyjmuje depozyta (oszczędność) i płać

procent podług umowy; udziela także po-
życzki pod bardzo dogodnymi warunkami.

Dniami kasowymi są środy i soboty od godz. 1—3 po poł.

Bank Ludowy

Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht.

Józef Białk. Br. Ptaoh. Krotka.

Bank Ludowy w Żukowie

udziela pożyczek i przyjmuje oszczędność

płacąc

3% i 3 $\frac{1}{2}$ procent

stosownie do wypowiedzenia.

Dni kasowe są poniedziałki i czwartki od

godziny 12—2 po południu.

ZARZĄD.

Kathen.

Pinek.

Müller